

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 15. september 2015
Enhed: Sygehuspolitik
Sagsbeh.: SUMKFH
Sagsnr.: 1505342
Dok. nr.: 1771745

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 1. september 2015 stillet følgende spørgsmål nr. 98 (Alm. del) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Liselotte Blixt (DF).

Spørgsmål nr. 98:

”Mener ministeren, at det er ”lighed i sundhed” samt at sikre borgerne en ensartet behandling, når transkønnede kun kan få behandling i hovedstaden?”

Svar:

Jeg har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Sundhedsstyrelsen, som har oplyst følgende vedrørende godkendelse af specialfunktioner for voksne transkønnede på offentlige og private sygehuse:

”For så vidt angår regionernes sygehusvæsen eller privathospitaler og -klinikker, der ønsker at varetage disse funktioner for offentlig betaling, vil de pågældende sygehuse og klinikker efter sundhedslovens § 208 skulle godkendes af Sundhedsstyrelsen til varetagelse af de pågældende specialfunktioner. Sundhedsstyrelsen har i gældende specialeplan godkendt højt specialiserede funktioner vedr. transkønnede til varetagelse i specialet psykiatri ved Sexologisk Klinik på Psykiatrisk Center København ved Rigshospitalet, samt i specialerne gynækologi-obstetrik og plastikkirurgi ved Rigshospitalet.

Specialfunktioner tildeles efter ansøgning fra regioner og private sygehuse, jfr. også vejledning nr. 9053 af 27. januar 2014 vedr. udmøntning af sundhedslovens § 208 om specialeplanlægning. Sundhedsstyrelsen stiller grundlæggende de samme krav til varetagelse af funktioner på offentlige og private sygehuse. Under gældende specialeplan har Sundhedsstyrelsen alene modtaget ansøgninger vedr. varetagelse af specialfunktioner for transkønnede fra Region Hovedstaden, og derfor ikke haft grundlag for godkendelse af mere end ét center til varetagelse af specialfunktioner for voksne transkønnede.

Sundhedsstyrelsen udsendte i juni 2015 reviderede specialevejledninger, som danner grundlag for en ny ansøgningsproces, der har frist den 15. januar 2016. I ansøgningsrunden kan regioner og privathospitaler ansøge om varetagelse af de specialfunktioner, der er angivet i de nye specialevejledninger. Principielt vil andre end Region Hovedstaden kunne ansøge om varetagelse af specialfunktioner for transkønnede, og Sundhedsstyrelsen vil i sin sagsbehandling vurdere, hvorvidt indkomne ansøgninger opfylder kravene til multidisciplinært samarbejde med deltagelse af relevante speciallæger med særlige kompetencer. Sundhedsstyrelsen vurderer opfyldelse af krav til kvalitet i såvel den enkelte

funktion på det enkelte sygehus som på tværs af landet og specialer, således at der sikres såvel bæredygtige enheder som et landsdækkende tilbud af den pågældende opgave på det ønskede kvalitetsniveau.

Den indledende vurdering mhp. om der er grundlag for henvisning til Sexologisk Klinik kan varetages på hovedfunktionsniveau, f.eks. på lokal gynækologisk sygehusafdeling, hos en praktiserende speciallæge i gynækologi eller hos egen læge. Iværksættelse af kønsmodificerende behandling forudsætter dog den særlige ekspertise forankret i et fast multidisciplinært teamsamarbejde som præciseret i Sundhedsstyrelsens vejledning om udredning og behandling af transkønnede.

Opfølgningen, herunder varetagelse af vedligeholdende hormonbehandling, kan foregå på f.eks. lokal gynækologisk sygehusafdeling. Der er etableret samarbejde mellem Rigshospitalet og de gynækologiske afdelinger ved universitetshospitalerne i Odense og Aalborg vedr. varetagelse af denne opfølgning, hvilket Sundhedsstyrelsen finder meget hensigtsmæssigt i forhold til at sikre geografisk dækkende tilbud. Den sygehusafdeling, der varetager opfølgningen, skal bl.a. sikre relevant forebyggende indsats som følge af kønsmodificerende behandling, herunder særligt fokus på risiko for hjerte-karsygdom, knogleskørhed og visse kræftformer (bryst, livmoderhals, æggestokke, livmoder og prostata), hvor kontrol og forebyggende tiltag skal tilpasses den enkelte patient.”

Sundhedsstyrelsen har vedrørende udredning og behandling af børn og unge med kønsidentitetsproblemer oplyst følgende:

”Danmark har hidtil ikke haft et specialiseret tilbud til børn og unge med kønsidentitetsproblemer, ud over de rådgivende samtaler, som er blevet tilbudt ved Sexologisk Klinik til unge under 18 år. Med Sundhedsstyrelsens nye vejledning af 19. december 2014 er der åbnet mulighed for etablering af nyt behandlingstilbud på højt specialiseret niveau omfattende rådgivning, udredning, observation og eventuel hormonal behandling af børn og unge under 18 år med kønsidentitetsproblemer, herunder mulighed for behandling i relevante tilfælde med såkaldte ’stophormoner’. Kønsidentitetsforstyrrelser hos børn og unge er en sjælden tilstand. Holland etablerede et tilbud i 1987 og har derefter oplevet en jævn stigning til ca. 60-80 børn og unge årligt. Erfaringerne fra udlandet viser blandt andet, at en del børn og unge skifter mening mht. ønsket om kønsskifte i forbindelse med puberteten. Samtidig er det Sundhedsstyrelsens vurdering, at bl.a. stophormonbehandling kan være et relevant tilbud til udvalgte patienter, der herved får ro til at afklaring af ønsket om kønsskifte.

Ved oprettelsen af et specialiseret tilbud til børn og unge med kønsidentitetsproblemer finder Sundhedsstyrelsen det væsentligt, at der foretages systematisk erfaringsopsamling og dokumentation, ligesom internationalt samarbejde vil være vigtigt. Da der er tale om en kompleks tilstand med lav forekomst, stor kompleksitet og særlige krav til multidisciplinært samarbejde har Sundhedsstyrelsen vurderet, at der kun vil være grundlag for en enkelt højt specialiseret multidisciplinær funktion

på området. Sundhedsstyrelsens indstilling fandt tilslutning på møde den 21. maj 2015 i Det Rådgivende Udvalg for Specialeplanlægning, der samtidigt tilsluttede sig, at der ikke blev åbnet en separat ansøgningsrunde for denne funktion. Sundhedsstyrelsen har efterfølgende godkendt en ansøgning fra Region Hovedstaden vedr. varetagelse af specialfunktioner for børn og unge med kønsidentitetsforstyrrelser ved Rigshospitalet i et tværfagligt samarbejde mellem specialerne børne- og ungdomspsykiatri, psykiatri, pædiatri og gynækologi-obstetrik. Godkendelsesbrev blev fremsendt til Region Hovedstaden primo juni 2015, og Sundhedsstyrelsen har efterfølgende modtaget en implementeringsplan fra regionen, hvoraf det fremgår at man i løbet af 2015 vil begynde at modtage nogle få patienter.”

Jeg henholder mig til Sundhedsstyrelsens udtalelse og vil herfra bl.a. fremhæve, at det er muligt at foretage den indledende vurdering af, om der er grundlag for henvisning til Sexologisk Klinik på hovedfunktionsniveau, f.eks. på lokal gynækologisk sygehusafdeling, hos en praktiserende speciallæge i gynækologi eller hos egen læge.

Derudover vil jeg fremhæve, at opfølgningen, herunder varetagelse af vedligeholdende hormonbehandling, kan foregå på eksempelvis en lokal gynækologisk sygehusafdeling, og at der er etableret et samarbejde mellem Rigshospitalet og de gynækologiske afdelinger ved universitetshospitalerne i Odense og Aalborg vedrørende varetagelse af denne opfølgning.

Jeg er enig med Sundhedsstyrelsen i, at etableringen af dette samarbejde er meget hensigtsmæssigt i forhold til at sikre geografisk dækkende tilbud.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde / Kirstine F. Hindsberger